

Nr 199

Av herr Trana m. fl., *angående taxering såsom jordbruksfastighet eller annan fastighet.*

(Lika lydande med motion nr 151 i Första kammaren)

Den i allt snabbare takt pågående strukturomdaning av det svenska jord- och skogsbruket medför i olika avseenden nya och icke alltid förutsedda följdverkningar. I den mån dessa ur samhällets och medborgarnas intressesynpunkter kan anses vara av negativ art bör erforderliga korrikeringsåtgärder i tid vidtagas.

En alltmera skönjbar och diskutabel följdverkan av nyssnämnda strukturomdaning har uppmärksamrats på fastighetstaxeringens område, och genom den uppmjukning av jordförvärvslagens bestämmelser, som har skett, är det sannolikt att vad som redan är en klar tendens snabbt kan komma att utvecklas till ett problem av sådan omfattning att ett ur samhällets synpunkt icke oväsentligt bortfall av eljest skattepliktig inkomst måste befaras, såvida icke av utvecklingen motiverade ändringar i kommunalskattelagen vidtages.

De förhållanden som åsyftas är följande.

Det blir allt vanligare att mindre och icke rationella jordbruksfastigheter förvärvas av personer med yrkesförankring utanför jordbruket. Detta händer oftast i de fall då ifrågavarande fastigheter på grund av sin geografiska belägenhet och arronderingsmässiga struktur och mot bakgrunden av jordbrukets av statsmakterna förutsatta arealmässiga krympning icke lämpligen bedömes böra eller kunna sammanläggas med annan jordbruksfastighet. Det är vanligt att köpstarka förvärvare av dylika fastigheter, vilka oftast förvärvats för enbart fritidsändamål, i byggnaderna sedan gör investeringar av sådan storlek att investeringarna inte ens tillnärmelsevis kan bestridas av fastighetens avkastning. Men därigenom att fastigheten allttjämt är taxerad såsom jordbruksfastighet blir investeringarna till den del de kan betecknas såsom underhåll avdragsgilla vid beskattningen, trots att fastigheten både ur ägarens och samhällets synpunkt erhållit en status vars huvudsyfte måste anses vara att tillgodose fritidsintresset. Så skulle icke vara fallet om fastigheten vore taxerad såsom annan fastighet, men en sådan taxering kan å andra sidan komma att verka hindrande på särskilt skogsbrukets rationella strukturomdaning eftersom annan fastighet icke sorterar under statsmakternas för jordbruket inrättade rationaliseringsorgan.

En lösning att eftersträva vore att, då jordbruksfastighets byggnadsbe-

stånd till huvudsaklig del användes för fritidsändamål, byggnaderna skulle taxeras såsom annan fastighet i enlighet med de grunder som i anvisningarna till 7 § kommunalskattelagen förordas i andra fall för sådan taxering. Då den art av fritidsutövande som ovan aktualiserats är en företeelse, som i huvudsak uppkommit efter det att kommunalskattelagens bestämmelser erhöill sitt nuvarande innehåll, har hänsyn till den pågående utvecklingen i vad som nu avses icke kunnat influera på bestämmelsernas utformning. Med hänsyn härtill har det vid fastighetstaxeringen i detta hänseende uppstått viss tveksamhet om utsträckningen av den tolkning som bör inläggas i nuvarande bestämmelser samtidigt som behovet av mera klarläggande sådana understrukits.

Enligt den hittillsvarande tolkningen av kommunalskattelagens bestämmelser i berörda avseende gäller följande:

Fastighet skall taxeras såsom jordbruksfastighet, om den användes för jordbruk och dess binäringar eller för skogsbruk. Användes den för annat ändamål, skall den taxeras såsom annan fastighet. Användes fastighet delvis för jordbruk eller skogsbruk och delvis för annat ändamål, skall en uppdelning ske. Är fråga om olikartad användning av en och samma byggnad, gäller dock huvudsaklighetsprincipen. Ligger fastighet oanvänd, skall den taxeras såsom jordbruksfastighet, såframt det ej är påtagligt att den är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk.

Stor vikt fästes givetvis vid huvudregler om fastighetens användning. Normalt torde en fastighet med bostadsbyggnad och med liten areal, som ej brukas för produktion av jordbruks- och skogsprodukter, taxeras som annan fastighet. Detta synes även vara fallet då till fastigheten hör areal av skog som kan betecknas som ringa. Praxis i dessa fall torde vara klar.

Däremot synes oklarhet råda dels om vad som arealmässigt inrymmes i begreppet »ringa», dels också om hur man lämpligen skall förfara i de fall en jordbruksfastighet innehaves av icke jordbrukare främst för bostads- eller fritidsändamål i sådana fall, då arealen skog icke är så ringa, att fastigheten i sin helhet kan betraktas som annan fastighet. Hittills synes praxis vara att värdet av ett oproportionerligt stort byggnadsbestånd endast beaktas i form av förhöjda jordbruksvärden eller såsom värdetillägg för överbyggnad.

Oklarhet råder även om huruvida ägare av jordbruksfastighet, vars bostadshus huvudsakligen användes för fritidsändamål och vars åkerbruk antingen nedlagts eller utarrenderats men vars skogsareal icke kan anses inrymmas i begreppet »ringa», skall av denna anledning kunna hävda, att bostadshuset med hänsyn till skogens skötsel är erforderligt som administrationsbyggnad och därför skall taxeras som jordbruksfastighet. Fastighetstaxeringsförfarandet i sådana fall har ju principiell betydelse eftersom det blir normerande för grunderna för den årliga inkomstbeskattningen.

Från ägarna till fastigheter med drift som ovan nämnts brukar i dessa fall hävdas att fastigheten fortfarande användes för jordbruk och skogsbruk och att byggnaderna är nödvändiga för dessa ändamål samt att fastigheten sålunda i sin helhet skall taxeras som jordbruksfastighet. Kommunalskattelagen 8 § p. 2 i fjärde stycket kan också tolkas som ett stöd för denna uppfattning. Det har emellertid satts i fråga att i nu ifrågasvarande fall taxera byggnaden med tillhörande tomt som annan fastighet och fastigheten i övrigt som jordbruksfastighet.

Delade meningar råder om sistnämnda lösning är möjlig med gällande bestämmelser i 7 och 8 §§ kommunalskattelagen, och kammarrättens praxis bygger sedan gammalt på principen att en uppdelning av fastigheten på angivet sätt icke bör ske.

Med hänvisning till det anförda och frågekomplexets stora principiella och praktiska betydelse anhålles,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om skyndsamt utredning och förslag beträffande de ändringar av kommunalskattelagen, som vid beaktande av de i motionen påtalade bristerna anses erforderliga.

Stockholm den 19 januari 1967

Folke Trana (s)

Ragnar Ekström (s)

Sven Persson (s)
